

W. 12. 1952

Państwowy Teatr im. Stefana Jaracza

DYR. ART.
IWO GALL

S. ALIOSZYN

DYREKTOR

Sztuka w czterech aktach i dziesięciu odłonach

P R O G R A M

OBRAZ CZŁOWIEKA RADZIECKIEGO

Wystawiona w roku 1951 w Moskiewskim Teatrze Dramatycznym, sztuka „Dyrektor“ młodego pisarza radzieckiego S. Alioszyna obiegła później szereg większych scen ZSRR, budząc wszędzie żywe zainteresowanie i gorące dyskusje.

Dyrektor wielkiej fabryki czołgów i jej naczelny konstruktor zostają wezwani do Moskwy na Kreml, gdzie towarzysz Stalin osobiście powierza fabryce nowe zadanie. Zadanie tym bardziej znamienne, że jest jesień 1942 roku, zmagania z hitlerowskim najeźdźcą osiągają punkt szczytowy, fale wojny dotoczyły się do Stalingradu, rozpoczyna się historyczna bitwa, która ma zadecydować nie tylko o losie Kraju Rad, ale i o losie całego świata. Zadanie Stalinowskie brzmi: wypracować model komfortowego samochodu osobowego, który po zakończeniu wojny mógłby zaspokoić pokojowe potrzeby ludzi radzieckich.

Taki jest postulat wyjściowy sztuki. To, że w ogniu wojny i w jej momencie krytycznym najwyższy sternik Państwa Radzieckiego myśli już o sprawach związanych z organizacją życia pokojowego, stanowi nie tylko o doniosłości ideowego założenia sztuki, lecz również o wymowie jej problematyki i sile jej dramatycznego wyrazu. W toku realizacji zadania Stalinowskiego wyłania się szereg zagadnień, typowych dla radzieckiego zakładu pracy i, w ogólności, dla socjalistycznych metod produkcji. Co zaś najważniejsze — splot tych zagadnień, wyjawia charaktery ludzkie, charaktery składające się na obraz człowieka radzieckiego.

Na pozór, czołowym bohaterem sztuki Alioszyna jest dyrektor fabryki. W istocie, bohaterem jej jest cały wielotysięczny

S. ALIOSZYN
DYREKTOR

Sztuka w czterech aktach i dziesięciu odsłonach

O S O B Y:

Stiepanow Iwan Siergiejewicz, dyrektor	— Feliks Żukowski	Paweł Ignatiicz	— Józef Teryks
Aleksandra Władimirowna, jego żona	— Karolina Borchardt — Ewa Krasiejkó MARIA KOZIEWSKA	Nastia	{ — Zofia Perczyńska — Alina Jurkowska STASZEWSKA — Janina Cwiklińska
Karpienko Ilija Michajłowicz, Partorg K. C.	— Antoni Żukowski	Fominiszna	STANISŁAW WINCZEWSKI — Władysław Fabiański
Malcewa Liubow Nikołajewna	— Zofia Ankiewicz	Przewodniczący Komitetu Fabrycznego	— Czesław Przybyła
Wiszniakow Awenir Wasiliewicz	— Henryk Modrzewski	Kupcow	— Cezary Julski JÓZEF CIESIELSKI — * * *
Kuricyń Eugeniusz Arkadiewicz Sekretarka	— Jerzy Szpunar JADWIGA ANDRZEJEWSKA — Krystyna Krasicka WIESŁAW WIERUSZ KOWALSKI — * * *	Wyladunkowy	
Pietia	—	Fiedia	— Jadwiga Abbe-Szymańska
Nina	— Krystyna Łapińska	Lekarka	— Remigiusz Rogacki
		Czołgista	

Robotnicy, sanitariusze, gońcy

Inscenizacja, reżyseria i scenografia: Iwo Gall

Przekład: S. Bukowski i K. Piotrowski
Kierownictwo literackie: Stanisław Brucz

Asyst. reż.: Krystyna Krasicka

Asyst. scenogr.: Mieczysław Wiśniewski

kolektyw fabryczny, którego cechy i zalety podstawowe skupiają się w postaci dyrektora jak w soczewce. Wprawdzie naczelnym kierownikiem zakładu, dyrektor jest niemniej jednym z członków jego załogi, wyrosłym z jej szeregów; wyrażając zatem jej wolę, jej energię twórczą i walory moralne, tym samym przewodzi jej jako przykład i wzór. Zasadnicze cechy dyrektora — całkowite oddanie pracy, poczucie obowiązku, nie słabnący zmysł odpowiedzialności, hart moralny, stanowczość i troska o człowieka — charakteryzują w tej lub innej mierze ogromną większość załogi. Jak bardzo dyrektor wyraża sposób myślenia załogi i jej dyscyplinę twórczą, świadczy o tym jego postawa w głównym ideowo-organizacyjnym konflikcie sztuki, w konflikcie między starym i nowym: powołany z tytułu swego stanowiska do bezstronnego rozważania argumentów i racji wszystkich pracowników zakładu, dyrektor po dojrzałym namyśle przyznaje słuszność nosicielom nowego, stając tym samym po stronie większości robotników. Widzimy tu, jak wyróżnianie i forytowanie tego co nowe wiąże się nierozdzielnie z istotną funkcją dyrektora, którą jest współdziałanie z kolektywem, nieodrywanie się od masy robotniczej. Zachowując w swym ręku prawo decyzji, dyrektor zasięga opinii przewodniczącego rady zakładowej, uzgadnia swe posunięcia z sekretarzem organizacji partyjnej, wsluchuje się w zdanie szeregowych robotników.

Dyrektor wzorowy, bohater sztuki Alioszyna jest przecie żywym człowiekiem, to znaczy nie wolnym od błędów. Pełnia je, ale potrafi się do nich przyznać i natychmiast je naprawić. Człowiek żywy — żyje intensywnym życiem uczuciowym, ale i w sprawach serca normą postępowania jest dlań praca i obowiązek, niezawodną busolą — rzetelność moralna. Rysy te uwypuklają jego charakter człowieka radzieckiego, jednego z milionów ludzi radzieckich, którzy w czasie wojny, walcząc i pracując z bohaterskim zaparciem się siebie, potrafili obronić socjalizm i wywalczyć pokój, a dzisiaj w walce tej przewodzą całej postępowej ludzkości.

Ze zbiorów
Działu Dokumentacji
ZG ZASP